

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1

แนวการสอนวิชาวรรณคดีแบบฉบับ

แนวการสอน

วิชา วรรณคดีแบบฉบับ

คณะเอเชีย – อัฟริกา

เวลา 1 ภาคเรียน (16 สัปดาห์)

ภาควิชาภาษาไทย

มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศปักกิ่ง

สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง

คำอธิบายรายวิชา (สาระการเรียนรู้)

ความหมายและลักษณะของวรรณคดีแบบฉบับ ความสำคัญและคุณค่าของการอ่านวรรณคดี วิธีอ่านวรรณคดี

ฝึกอ่านวรรณคดีแบบฉบับของไทยอย่างน้อย 4 เรื่อง เช่น สุภาษิตพระร่วง นิราศภูเขาทอง เสนาเรื่องขุนช้างขุนแผน รามเกียรติ์ หรืออื่นๆ ตามความเหมาะสม

ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของวรรณคดีอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่อันวยประโยชน์หลายประการแก่ผู้อ่าน และผู้อ่านสามารถวิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีที่อ่านได้อย่างมีคุณภาพ

จุดประสงค์ ต้องการให้ผู้เรียนมีความสามารถ ดังนี้

1. วางแผนการเรียนรู้เองได้
2. สร้างองค์ความรู้เองได้
3. ตระหนักและบอกคุณค่า ประโยชน์ของวรรณคดีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของไทยได้ถูกต้อง
4. พุคและเขียนวิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีที่อ่านได้อย่างมีคุณภาพ
5. นำบทวิเคราะห์วรรณคดีนำเสนอในรูปของชิ้นงานได้ถูกต้องและมีคุณค่า

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน (กระบวนการสอนสร้างอนาคตร่วมกัน)

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	ลักษณะการสอน ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ
เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถ ในการคิดคาดหวังก่อนการเรียนรู้ ของวิชาวรรณคดีแบบฉบับ ได้	<u>ขั้นที่ 1 การคาดหวังก</u> ครูแจกกระดาษรูปหัวใจให้นักศึกษาทุกคน เพื่อให้เขียนความคาดหวังกของตนเองลงในกระดาษรูป หัวใจว่าตนคิดว่าการเรียนวิชานี้จะได้รับความรู้ ประสบการณ์ เจตคติ และทักษะอะไรบ้าง เมื่อทุกคน เขียนเสร็จให้ผัดกันขึ้นอ่านให้เพื่อนๆ ฟัง จากนั้นจึง ให้นำกระดาษดังกล่าวไปติดบนกระดาษแผ่นใหญ่ที่ ผนังห้องเรียน สุดท้ายของกิจกรรมให้ทุกคนร่วม อภิปราย เพื่อสรุปความคาดหวังกของทุกคนเป็น “จุดหมาย” ในการเรียนวิชานี้ของหมู่เรียน (ถือเป็น สัญญาที่ควรปฏิบัติจนถึงจุดหมายกันทุกคน)	1. ผู้เรียนเรียนด้วยการ ทำกิจกรรม 2. ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ คาดหวังกในเรื่องที่ จะเรียน 3. ผู้เรียนเรียนอย่าง มีปฏิสัมพันธ์กัน ช่วยกันเรียนรู้
เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอก ทราบดีและประสบการณ์เดิม เกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนได้	<u>ขั้นที่ 2 รำลึกอดีต</u> เตรียมความพร้อมในการเรียนด้วยการ “เล่นรำละคร” ได้ตอบระหว่าง หญิง – ชาย เพื่อแข่งขันกันนึกชื่อ ตัวละครในวรรณคดีไทยที่เคยเรียนมาแล้ว จากนั้นจึงให้นักศึกษาทั้งหมดนั่งสมาธิ โดยนั่ง หลับตาแล้วรำลึกถึงอดีตที่ผ่านมาว่าตอนที่เรียนอยู่ ปี 1 ปี 2 ปี 3 จนกระทั่งมาเรียนอยู่ปี 4 นี้ ท่านมี ความรู้เรื่องเกี่ยวกับวรรณคดีไทยในประเด็น อะไรบ้าง เช่น ความหมาย ลักษณะของหนังสือ วรรณคดี คุณค่าและชื่อวรรณคดีที่จำได้ ให้เวลานึก 5 นาที จากนั้นให้ลืมตาแล้วเขียนสิ่งที่นึกได้ลงใน กระดาษเปล่าที่แจกให้ แล้วให้ทุกคนนำสาระที่เก็บ ได้ไปเขียนลงในช่องกระดาษแผ่นใหญ่ข้างผนังห้อง ดังภาพ	1. ผู้เรียนเรียนด้วยการ ทำกิจกรรม 2. ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ ทบทวน สาระการ เรียนรู้ที่เคยเรียนมา ในอดีต เพื่อใช้เป็น พื้นฐานที่จะวาง แผนการเรียนเรื่อง ใหม่ 3. ผู้เรียนเรียนอย่าง มีปฏิสัมพันธ์กัน ช่วยกันเรียนรู้

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	ลักษณะการสอน ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ												
	<table><tr><th colspan="4">ความรู้ ประสิทธิภาพ เจตคติที่ได้ จากการเรียนวรรณคดีไทย</th></tr><tr><th>ปี 1997</th><th>ปี 1998</th><th>ปี 1999</th><th>ปี 2000</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table> สุดท้ายของกิจกรรมให้นักศึกษาร่วมกันอภิปราย พร้อมกับสรุปเพื่อเข้าประเด็นต่อไปนี้ - ความหมายและลักษณะของวรรณคดีแบบฉบับ - ความสำคัญ คุณค่า ของวรรณคดีไทย - ความรู้อื่นๆ ที่เกี่ยวกับวรรณคดีไทย เช่น เนื้อหา ตัวละคร แนวคิด ฯลฯ แล้วเขียนสาระทั้งหมดลงในกระดาษแผ่นใหญ่ติด ผนังห้องไว้	ความรู้ ประสิทธิภาพ เจตคติที่ได้ จากการเรียนวรรณคดีไทย				ปี 1997	ปี 1998	ปี 1999	ปี 2000					
ความรู้ ประสิทธิภาพ เจตคติที่ได้ จากการเรียนวรรณคดีไทย														
ปี 1997	ปี 1998	ปี 1999	ปี 2000											
เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวาด ภาพสะท้อนปัญหาในการ เรียนวรรณคดีไทยได้อย่าง ชัดเจน	<u>ขั้นที่ 3 ปัญหาของผู้เรียน</u> นักเรียนนั่งเป็นกลุ่มๆ ละ 4 - 6 คน ให้ทุกกลุ่ม นั่งเป็นวงกลมแล้วหลับตาทำสมาธิ เพื่อรำลึกถึง ปัญหาในการเรียนวรรณคดีไทยเท่าที่พบในอดีตว่ามี ปัญหาอะไรบ้าง จากนั้นให้ถ่ายทอดปัญหาของคน เป็นภาพพร้อมระบายสีลงในกระดาษเปล่าที่แจกให้ เมื่อทุกคนในกลุ่มวาดภาพเสร็จจึงผลักดันเล่าปัญหา ของคนสู่เพื่อนๆ ฟัง โดยสุภาพให้เพื่อนดูด้วย เมื่อเล่า ครบทุกคนแล้วจึงให้นำทุกภาพแปะลงในกระดาษ แผ่นใหญ่เพื่อรวมปัญหาเป็นของกลุ่ม ให้แต่ละกลุ่ม ตั้งชื่อกลุ่มพร้อมกับส่งตัวแทนออกมาเล่าหน้าชั้นที่ ละกลุ่ม เมื่อเล่าเสร็จจึงนำกระดาษนั้นติดไว้ที่ผนัง ห้องเรียน	1. ผู้เรียน ได้ฝึกคิด วิเคราะห์ 2. ผู้เรียนได้เรียนด้วย การทำกิจกรรม 3. ผู้เรียนเรียนอย่าง มีปฏิสัมพันธ์กัน ช่วยกันเรียนรู้ 4. ผู้เรียนเรียนแล้ว ได้ผลงานไปด้วย (แผนที่ความคิด)												

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	ลักษณะการสอน ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ
	ท้ายสุดของกิจกรรมนี้ให้นักศึกษาทั้งหมดร่วมกันอภิปรายและสรุปปัญหาในการเรียนวรรณคดีไทย ลงบันทึกในแผนที่ความคิด คิดไว้ที่ผนังห้องเช่นกัน	
เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับการเรียนวรรณคดีไทยได้ถูกต้อง	<u>ขั้นที่ 4 ค้นหาคำปัญหา</u> ครูนำภาพต้นไม้ใหญ่ติดหน้าห้องเรียน แล้วชวนนักศึกษาอภิปรายถึงธรรมชาติของต้นไม้ตั้งแต่ ราก → ลำต้น → กิ่ง, ก้าน → ใบ → ดอก → ผล แล้วนำไปเปรียบเทียบกับปัญหาว่าสาเหตุที่แท้จริงหรือรากเหง้าของแต่ละปัญหาคืออะไร ท้ายสุดของกิจกรรมนี้จะทราบว่าปัญหาอะไรบ้างและสาเหตุของแต่ละปัญหาคืออะไร โดยแจกบัตรคำให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มเขียนชื่อปัญหา (ใบ) สาเหตุของปัญหา (ราก) ตัวเสริมที่ทำให้เกิดปัญหา (ลำต้น, กิ่ง, ก้าน) และผลลัพธ์ของปัญหา (ดอก, ผล) แล้วนำไปวางตามส่วนประกอบของต้นไม้ดังกล่าวข้างต้น ท้ายสุดจึงอภิปรายถึงความถูกต้องอีกครั้ง	1. ผู้เรียนเรียนด้วยการทำกิจกรรม 2. ผู้เรียนเรียนอย่างมีปฏิสัมพันธ์กัน 3. ผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบ 4. ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการแก้ปัญหา 5. ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่เรียนไปใช้ได้จริง
เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสดงบทบาทสมมุติบอกวิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนวรรณคดีไทยได้อย่างน่าสนใจ	<u>ขั้นที่ 5 ละครคนแนะนำแนวทางแก้ปัญหา</u> แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มๆ ให้แต่ละกลุ่มเลือกปัญหาที่ตนเองคิดว่ามีความสำคัญมากต้องรีบแก้ไข ก่อน มา 1 ปัญหา (เอาจากขั้นที่ 4) แล้วร่วมกันคิดถึงสาเหตุของปัญหา ผลกระทบของปัญหานั้น พร้อมกับช่วยกันคิดหาวิธีแก้ไข แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน ในรูปของละครใบ้ 4 จาก คือ จาก 1 แสดงให้เห็นปัญหา (ภาพนิ่ง 2 นาที) จาก 2 แสดงสาเหตุของปัญหา (เคลื่อนไหว 5 นาที) จาก 3 แสดงผลลัพธ์ของปัญหา (ภาพนิ่ง 2 นาที) จาก 4 แสดงวิธีแก้ไข (เคลื่อนไหว 5 นาที)	1. ผู้เรียนเรียนด้วยการทำกิจกรรม 2. ผู้เรียนเรียนอย่างมีปฏิสัมพันธ์กัน 3. ผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ 4. ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้เอง 5. ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่เรียนไปใช้ได้จริง

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	ลักษณะการสอน ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ
	เมื่อแต่ละกลุ่มแสดงจบให้เพื่อนๆ กลุ่มอื่นทายว่าเป็นปัญหาอะไร มีสาเหตุจากอะไร ได้ผลลัพธ์อย่างไรและมีวิธีแก้ไขอย่างไร ท้ายสุดของกิจกรรมให้นักศึกษาร่วมกันสรุปว่ามีปัญหาในการเรียนวรรณคดีอะไรบ้าง และมีวิธีแก้ไขอย่างไรบ้าง	
เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการเรียนวิชาวรรณคดีแบบฉบับเองได้	<u>ขั้นที่ 6 สร้างวิสัยทัศน์</u> ให้นักศึกษานับ 1 – 3 แล้วแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม โดยให้ผู้ที่มีน้ำหนักอยู่ด้วยกัน ผู้ที่มีน้ำหนักสองอยู่ด้วยกัน และผู้ที่มีน้ำหนักสามอยู่ด้วยกัน จากนั้นจึงให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายถึงแนวทางหรือวิธีการอ่านวรรณคดีให้ได้คุณค่าและประโยชน์ว่าควรดำเนินการอ่านอย่างไร โดยใช้เวลา 15 นาที เมื่อหมดเวลาที่ให้จึงให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำผลการอภิปรายเสนอหน้าชั้นเรียน ทั้งหมดร่วมกันสรุปเป็น “วิธีอ่านวรรณคดีอย่างมีคุณค่า” แล้วเขียนบทสรุปคิดไว้ที่ผนังห้องเรียน เพื่อเป็นสัญญาที่ทุกคนควรปฏิบัติให้ได้	1. ผู้เรียนเรียนด้วยการทำกิจกรรม 2. ผู้เรียนได้วางแผนการเรียนเอง 3. ผู้เรียนเรียนอย่างมีปฏิสัมพันธ์กัน 4. ผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์
เพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติอ่านวรรณคดีไทยตามขั้นตอนที่ร่วมกันวางแผนไว้ ขั้นที่ 6	<u>ขั้นที่ 7 ปฏิบัติตามแผน</u> “ฝึกปฏิบัติการอ่านวรรณคดีแบบฉบับ” ฝึกอ่านวรรณคดีตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดร่วมกันในกิจกรรมที่ 6 จำนวน 4 เรื่อง คือ 7.1 สุภาษิตพระร่วง 7.2 นิราศภูเขาทอง 7.3 เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน (ตอนแต่งงานพลายแก้ว) 7.4 รามเกียรติ์ (ในรัชกาลที่ 1 – ตอนกำเนิดหนุมาน)	1. ผู้เรียนเรียนด้วยการปฏิบัติจริง 2. ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมตามความต้องการของตน

จุดประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้	ลักษณะการสอน ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ
เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้และประสบการณ์จากการเรียนวรรณคดีแบบฉบับทั้ง 4 เรื่อง มาสร้างผลงานเชิงสร้างสรรค์ในรูปของบทความ หรือสารคดี ได้อย่างน่าสนใจ	<u>ขั้นที่ 8 สร้างองค์ความรู้</u> เป็นกิจกรรมของนักศึกษาที่นำสาระการเรียนรู้ทั้งหมดที่ผ่านมาสร้างเป็นผลงาน 1 เรื่อง โดยนำสิ่งที่วิเคราะห์ได้จากขั้นที่ 7 มาสังเคราะห์โนประเด็นใดประเด็นหนึ่งให้เป็นรายงานหรือบทความที่น่าสนใจ และมีคุณค่าแก่ผู้อ่าน แล้วเขียนเป็นชิ้นงาน (Folio) ตามประเด็นต่อไปนี้ 1) แรงบันดาลใจในการสร้างผลงาน 2) จุดประสงค์ของการสร้างผลงาน 3) ขั้นตอนการสร้างผลงาน 4) ผลงานที่ได้ 5) สะท้อนความรู้สึกรับต่อผลงานที่ทำ สุดท้ายจึงให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนกันประเมินผล	1. ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้เอง 2. ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการทำงาน 3. ผู้เรียนเขียนแล้วได้ผลงานไปด้วย 4. ผู้เรียนนำความรู้ที่เรียนไปใช้ได้จริง
เพื่อให้ผู้เรียนได้สรุปความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง	<u>ขั้นที่ 9 ประเมินผลการเรียนรู้</u> ให้ผู้เรียนสรุปความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนวิชานี้ทั้งหมด ตลอดจนผลงานและชิ้นงานทุกชิ้นมาร่วมกันประเมินผล เพื่อเปรียบเทียบกับผลการคาดหวังในขั้นที่ 1 ว่า แต่ละคนประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ให้ทุกคนเขียนประเมินตนเองไว้ในแฟ้มสะสมงาน	1. ผู้เรียนได้ประเมินผลตนเอง

สื่อการเรียนการสอน

1. กระดาษเปล่ารูปหัวใจเท่าจำนวนผู้เรียน
2. กระดาษเปล่าขนาด A4 จำนวนเท่าผู้เรียน
3. สติ๊กเกอร์สำหรับวาดภาพและระบายสี
4. กระดาษปรีฟสำหรับเขียนสรุปสาระการเรียนรู้และเขียนแผนที่ความคิด (Mind Mapping)
5. ภาพต้นไม้ใหญ่ 1 ต้น
6. เอกสารประกอบการอ่านวรรณคดี 4 เรื่อง คือ สุภาษิตพระร่วง นิราศภูเขาทอง
เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน และเรื่องรามเกียรติ์
7. แบบประเมินชิ้นงาน
8. เอกสาร คำรา เกี่ยวกับการอ่านวรรณคดีในห้องสมุดของมหาวิทยาลัย

การวัดผล

1. พิจารณาจากผลการเปรียบเทียบผลงานของผู้เรียนกับความคาดหวังของผู้เรียนแต่ละคน
2. ตรวจชิ้นงาน (Folio)
3. สอบปลายภาค
4. วิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการสอน “สร้างอนาคต
ร่วมกัน”

การประเมินผล ดูเรื่องต่อไปนี้

1. ผลการเปรียบเทียบการคาดหวังกับความสามารถตามสภาพจริงของผู้เรียนแต่ละคน
2. กิจกรรมละครคน 10 คะแนน
3. ชิ้นงาน 40 คะแนน
4. สอบปลายภาค 50 คะแนน
5. ผลการแสดงความเห็นที่มีต่อกระบวนการสอน “สร้างอนาคตร่วมกัน”

เกณฑ์การประเมินผล

คะแนน	100 – 86	ได้เกรด	5
คะแนน	85 – 80	"	5 -
คะแนน	79 – 76	"	4 +
คะแนน	75 – 70	"	4
คะแนน	69 – 66	"	4 -
คะแนน	65 – 60	"	3 +
คะแนน	59 – 56	"	3
คะแนน	55 – 50	"	3 -
คะแนน	49 – 40	"	2
คะแนน	39 – 30	"	1
คะแนน	29 - 0	"	0

กำหนดการสอน

สัปดาห์ที่	เนื้อหา	กิจกรรม	การประเมินผล
1 (4 ชม.)	- ปฐมนิเทศการเขียน - จุดประสงค์การเรียนรู้ - ความหมายของวรรณคดี - ลักษณะของวรรณคดีแบบ ฉบับ - คุณค่าของวรรณคดี	กิจกรรมที่ 1 "การคาดหวัง" กิจกรรมที่ 2 "รำลึกอดีต"	- พิจารณาการคาดหวัง - พิจารณาการสรุป สาระการเรียนรู้
2 (4 ชม.)	- ปัญหาในการเรียนวรรณคดีของ นักศึกษา - สาเหตุของปัญหา	กิจกรรมที่ 3 "ปัญหาของผู้เรียน" กิจกรรมที่ 4 "ค้นคว้าวรรณคดี"	- พิจารณาจากการ รายงานหน้าชั้นเรียน และแผนที่ความคิด
3 (4 ชม.)	- วิธีแก้ปัญหการเรียนรู้ วรรณคดีไทย	กิจกรรมที่ 5 "ละครคน"	- พิจารณาจากการ แสดงละครของ แต่ละกลุ่ม
4 (4 ชม.)	- วิธีอ่านวรรณคดีไทยให้ได้ คุณค่า	กิจกรรมที่ 6 "สร้างวิสัยทัศน์"	- พิจารณาจากการสรุป เป็น "วิธีอ่านวรรณคดี- ไทยที่ได้คุณค่า"